

**УКРАЇНА – ГРЕЦІЯ В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР:
АФОНСЬКА СПАДЩИНА,
ГРЕЦЬКО-СЛОВ'ЯНСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ,
МОВНІ ТА НАУКОВІ КОНТАКТИ**

Національна академія педагогічних наук України
м. Київ, вул. Фрунзе, 80
Тел.: +38 (044) 664 34 00
Факс: +38 (044) 232 74 00
E-mail: nape@ukr.net

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

**УКРАЇНА – ГРЕЦІЯ В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР:
АФОНСЬКА СПАДЩИНА,
ГРЕЦЬКО-СЛОВ'ЯНСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ,
МОВНІ ТА НАУКОВІ КОНТАКТИ**

Збірник праць

Київ – 2015

ПУШОНКОВА Оксана Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії ІІІІ історії і філософії Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси
Методологічні аспекти дослідження національної культури

ПРИГОДІЙ Микола Анатолійович, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історико-педагогічних та управлінських навчальних закладів Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Компаративний аналіз професійної підготовки фахівців в Україні та Греції

РУСНА Нелі Григорівна, кандидат педагогічних наук, викладач Рівненського державного аграрного коледжу, м. Рівне
Модернізація освіти освіти України: особливості та шляхи реалізації

САВИЦЬКА Ірина Миколаївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Великі афінські прадації на духовне життя слов'янського світу

СПРОТНІ Олександр Сергійович, старший викладач кафедри загальної філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Територіальні аспекти проблеми формування професійно-виробничої компетентності майбутніх біологів

СПОДІН Людмила Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Філософські концепції виховання: акмеологія і еврика

СТОРОЖУК Світлана Володимирівна, доктор філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Справа Володимара з перспективою нового часу

СУПРУН Аліна Григорівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Філософія Іван Виноченського в контексті певних прадацій історії

ЧЕКАЛЬ Леонід Андрійович, кандидат філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Автоматизація аспектів філософської студійної європейського Союзу – Григорій Сковорода

ЧЕКАЛЬ Людмила Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, педагогіки та українознавства Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ
Культурологія акценту погляду «світло» у довготривалій інформації на довготривалому аспект: морально-філософський аспект

ЧОРНОМОРЕЦЬ Юрій Павлович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри культурології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, м. Київ

ШКІЛЬ Світлана Олександрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Роль Сибірської проми Ісидора Лєвкова: завдання пошуку до Вільямівської людини логістичної аналіз

ШИНКАРУК Олександр Васильович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Біологія модернізація освіти України / Греції

Сесія 5
**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ І МІСТЕЦТВОЗНАВСТВА:
ІСТОРИЧНИЙ ВІМІР ТА СУЧАСНИЙ СТАН**

*Люди в світі зривають нести повном,
як зривають нести люди вповню
Г. Коваль
Життя керує, мистецтво ж – дідусь
Тимоченко*

Керівник – **Олександр Лариса Вікторівна**, канд. пед. наук, професор

Секретар – **Денисенко Любов Миколаївна**, канд. пед. наук, доцент

БУГАЙЧУК Альона Олександрівна, член Громадянської організації «Об'єднання «Правосуддя», м. Київ
Великі духовні цінності на формування здоров'я та повноцінної особистості

БРОЙКО Надія Богданівна, кандидат мистецтвознавства, професор Київського національного університету культури і мистецтва, м. Київ
Формування основ теорії будівництва-політиці

ГОРЕНКО Лариса Іванівна, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник відділу культурологічних досліджень Національного науково-дослідницького інституту українознавства та етнології історії, м. Київ
Шляхемська символіка вказує на роль жовтого барбароды на українсько-грецькій культурній спадщині

ГНАСЬКО Марія Олександрівна, викладач-виконавчий Ладанівської дитячої музичної школи, м. Ладанівка
Проблеми еволюції мистецтва на прикладі колекційних елементів формування мистецтва ХХ сторіччя, а також дитячий танець сьогодення

ДОВГАНЬ Олександр Валентинівич, кандидат філософських наук, начальник відділу міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва, м. Київ
Символістичний символ українського мистецтва

ДОРОФЄЄВА Вероніка Юрївна, кандидат мистецтвознавства, доцент Київського національного університету культури і мистецтва, м. Київ
Символізм на символістичності у мистецтві

ДЕННІСЮК Любов Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та психології Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Роль духовних цінностей у становленні особистості студентської молоді

СМЕДЬ Наталія Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Чернівецького національного технічного університету, м. Чернівці

МАЗУР Тамара Василівна, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри соціології і психології національного технічного університету, м. Чернівці
Символізм особистості в сучасному світі

КАБЛЮВА Тетяна Борисівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри естрадного та академічного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ
«Дух людини» Ф. Шопен в аспекті культурології

Каблова Тетяна Борисівна
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри академічного та естрадного вокалу
Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

«ДУХ МУЗИКИ» Ф. НІЦШЕ В АСПЕКТІ КУЛЬТУРОТВОРЧОСТІ

Складні процеси цивілізаційного розвитку людства прямують до створення глобальної парадигми опанування процесами формування культурного середовища, що іноді тягне за собою нівелювання духовної й естетичної різноманітності в культурі, котра, відповідно, в одночасі урізноманітнюється й стандартизується. На цьому тлі вибудовується потреба в осмисленні культурно-історичних процесів та їх нового втілення у певних творчих константах, що можуть виступати як спосіб, прийом, метод опанування світостановлення, контекст якого збігається із культурою людського існування. Це надає можливості звернутися до поняття культуротворчості як екзистенціального й контекстуального самовизначення людини, що здобуває духовно й естетично визначену форму в конкретних видах мистецтва. Саме в такому філософсько-культурологічному аспекті в статті розглядаються погляди Ф. Ніцше на значення духа музики в процесі культуротворчого буття людини.

Розглядаючи мистецтво як своєрідну форму вираження культури творчості людського буття, Ніцше звернув увагу на ірраціональну складову культурно-історичних процесів. У пізнавальному процесі наука завершує свої пошуки істини раціональним, логічним оформленням істини, в той час як мистецтво цього не потребує, бо має в підсумку естетичне, художньо-образне оформлення первинної ідеї. Наука і мистецтво знаходяться в різних пластах культуротворчого процесу, де одне тяжіє – до дискурсивного, інше – до естетичного. Мистецтво Ф. Ніцше розумів як естетичну форму буття сущого та художню експлікацію волі до влади. Він виокремлює аполлонічне і діонісійське начала у формуванні та функціонуванні мистецтв. При цьому дух мистецтва виявляється як злиття мистецтва і природи, мистецтва в його естетичній значущості і ремесел, мистецтва і волі до життя та влади.

Підсумком культуротворення стає матеріальна дійсність як наслідування світу ідей, і світ ідей як мімезис, тобто відтворення Логосу і Космосу. Справжня творчість супроводжується відмовою від індивідуальності. Композитор створює форму, прямує зміст до ідеального стану, після досягнення якого цей результат йде до влади не залежних від нього, єдиних, передвічних природних культуротворчих сил, які панують у світі.

У своїх міркуваннях про дух культури Ніцше підкреслює *унікальну роль музики* в культуротворчому бутті людини. Вона виступає поза всяких порівнянь, проте все в культурі порівнюється з музикою.

Відтак, *музичний етос культури* пов'язаний з тим, що згідно з Ніцше, музика може ставати таким відображенням реальності, де імпліцитно присутня гармонія аполлонійського і діонесійського начал. Дух музики передає реальну гармонію – «справжнє почуття, – вороже всьому умовному, будь-якої штучної відчуженості і будь-якому нерозумінню людини людиною. У такому культурному контексті *дух музики* стає абстракцією, свідомо позбавленою якої б то не було понятійної чи вербальної природи. При всій логічності формотворення музика не ілюструє подієвість, образність тощо. Вона повідомляє про іманентні тому чи іншому предметові або події риси. Дух музики несе в собі не дискурсивний потенціал рефлексійної реакції, а несвідомий емоційний вираз внутрішньої сутності світу, вольової квінтесенції життя.

На цій концептуальній основі у Ніцше формується поняття «духу музики» як загального і універсального змісту буття, від якого залежать будь-які явища, але сенсу якого в принципі не здатні передати інші види мистецтва. Культуротворча суть цього полягає в тому, що «радісність існування» ми повинні шукати «не в явищах, а за явищами. На певний музичний сюжет можна накласти тисячі подій, образів та історій, які відобразатимуть лише одну його грань, які будуть емоційно індивідуалізувати його. Це дозволяє реципієнту не переживати через пластичні образи увесь світ загалом через музику, а лише певні події із окремими персонажами. Відтак музика є метафізичним початком, образом самої волі, а не конкретним відображенням явищ світу. Музичний твір

створюється в рамках культурної традиції й визнається вдалим тільки якщо через нього виявляється «помітною» достатня частина цієї традиції, культурної спадщини.

Єднання музики з культуротворчими процесами – це найбільш проникливе відтворення «структури» духовних подій. Як відомо, *культуротворчість* має глибинні антропологічні засади, які певною мірою відтворюють еволюцію і розвиток людини, маючи гуманітарні характеристики її етнокультурних специфікацій.

Все це надає можливості припустити, що дух музики набуває особливого значення в процесах культуротворчості відповідно до соціокультурного буття в певному культурно-історичному континуумі. Культуротворчість як категорія є формалізацією процесів, що відбуваються, принаймні, у двох планах – явища (рефлексій культуротворчого процесу, форми, стилю, діяльності, свободи, функції, діалогу) в культурі та суттєвого змісту цього явища, що найбільш повно, на нашу думку, розкриває культуротворче буття. Найбільш глибинні інтенції культуротворчості дух музики розкриває в культуротворчому бутті.

Процес культуротворчої активності набуває самостійного значення в кожному окремо взятому виді мистецтва, зокрема, в музиці, де створюють відповідну атмосферу єдності та безперервності розвитку національної культури в історичному континуумі. Саме тут реалізується розуміння «духу музики» як динамічної духовної системи, де є усталена стабільність в повторюваності функціональних процесів творчого розуміння та переосмислення світу смислів у культурі. Ф. Ніцше розглядає світ (і відповідно процеси генези культури – культуротворчості, які відбуваються в цьому світі) як такий що втілений музикою, так й втілений волею. «Дух музики» втілює метафізичний, трансцендентний характер. Музика й світ в їхньому співвідношенні можуть бути трактовані як дві альтернативні реалізації протиріччя між твердженнями про апріорність музики і відсутність будь-якої універсальної, перед існуючій гармонії в нашому світі. Саме на цьому підґрунті створюються соціальні, духовні та естетичні реалізації музичного етосу культу творчих процесів.